

NEW BULGARIAN UNIVERSITY

Department of Mediterranean and Eastern Studies
21, Montevideo Str., Sofia 1618, Bulgaria
Tel.: 0359 2/811 04 06

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мариана Малинова, преподавател в програма „Арабистика“
към Департамента за Средиземноморски и източни изследвания на Нов
български университет,

член на научното жури по провеждане на конкурс за придобиване на
научната степен „доктор на науките“ по професионално направление 2.1.
Филология (Арабско обществознание), с единствен кандидат: доцент доктор
Павел Павлович

Доцент д-р Павел Павлович е единствен кандидат в конкурса, в който
участва с дисертационен труд на тема: „BETWEEN SCRIPTURE AND CANON.
The formation of the Islamic understanding of *kalala* in the second century AH (718-
816 CE)“ (Между писанието и канона. Формиране на ислямското разбиране за
калала през втори век по хиджра (718–816)).

Основната цел, от която се ръководи изследването е да реконструира
значението на кораничната дума *калала* и да установи нейния смисъл на
лексикално ниво и като термин от наследственото право. *Калала* функционира в
сферата на сложните коранични норми за наследяване, с помощта на които
ислямът модифицира и реформира доминиращата досега предислямска племенна
система на наследяване. Чрез текстовете, регламентиращи наследствените
отношения, ислямът инкорпорира в религиозната общност жените, а в някои
случаи дори ги превръща в прилигеровани наследници по отношение на
мъжките роднини. В процеса на превръщането на Корана в източник на
юридически норми през ранния ислям невъзможността да бъде дефинирано ясно
значението на *калала* води до полемика за тълкуването на кораничните знамения,
уреждащи наследствените отношения. Тази полемика придобива още по-голямо
значение, ако бъде разгледана в светлината на политическите събития,
последвали смъртта на Пророка, който не оставя свой приемник и не посочва
конкретна фигура, която да управлява мюсюлманската общност в качеството ѝ

на негово „политическо наследство“. Не случайно посткораничната ислямска наука в определени предания разглежда въпроса за значението на *калала* като равен по важност с проблема за халифата.

В своето изследване доцент Павлович „поема по следите“ на конкретната дума в Корана и се опитва да възстанови историческото развитие на ислямското разбиране за нея. Въз основа на тази реконструкция са артикулирани и изяснени проблеми, хвърлящи светлина върху историята на Кораничния текст и неговата рецепция през VII в. Темата за *калала* е поставена в широкия исторически контекст на възникването и формирането на мюсюлманската тълкувателна традиция, мюсюлманското право и мюсюлманското богословие през VIII век.

В този смисъл проблемът, на който доцент Павлович е посветил усилията си, е научно значим, а неговото осветляване е действителен принос към културната история на исляма.

Адекватната методология за изследването напълно съответства на целта и задачите, поставени в дисертационния труд. В него се проучва богата текстова база, включваща предания от корпуса на Сунната, коментари върху Корана, граматически и лексикографски произведения, в които се разсъждава върху значението на *калала*. Критическият и литературен анализ на текстовете умело се комбинират и заедно с прецизния анализ на *иснадите* и *матна*, като отделни компоненти на хадисите, създават широка методологична база на целия труд. С нейна помощ доцент Павлович възстановява хронологията на различните тенденции в тълкуването на *калала*, и ги отнася към регионалните центрове на ислямската научна традиция, каквито са Куфа и Хиджаз.

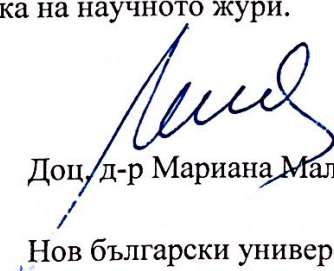
Дисертацията впечатлява с логичната си композиция, която напълно отговаря на целите на изследването. Завидната академична прецизност и добросъвестност, с които доцент Павлович изследва изворите, разкриват истинската му отдаденост на темата и дълбоките му познания, резултат от дългогодишни и целенасочени академични усилия.

Текстът на дисертацията е на английски език и е приет за публикация в авторитетното издателство „Брил“ в Лайден, което е безспорно доказателство за високата му научна стойност.

Трудът на доцент Павлович се вписва успешно в парадигмата на европейските изследвания върху хадисната литература, същевременно представлява нов и съществен принос с успеха си да разшири полето на изследване и да задълбочи прилагания досега методологически анализ. Изследването има оригинални приноси, които са формулирани в автореферата на български език (в обем от 150 стр.). От изброените такива високо оценявам направените въз основа на анализа на конкретните предания за *калала* изводи за напрегнатата динамика в субординирането на основните източници на мюсюлманското право: Корана и Сунната през първи и втори век по хиджра и начина, по който се възприема свещеният текст през същия период.

Публикациите на доцент Павлович по темата са девет, като една от тях е в съавторство. Шест от публикациите са на английски език и са публикувани в престижни реферирани и индексирани научни списания.

В заключение: „BETWEEN SCRIPTURE AND CANON. The formation of the Islamic understanding of kalala in the second century AH (718-816 CE)“ (Между писанието и канона. Формиране на ислямското разбиране за калāла през втори век по хиджра (718–816) е респектиращ научен труд, който отговаря на изискванията и притежава всички достойнства на дисертация за присъждане на научната степен „доктор на науките“ по професионално направление 2.1. Филология (Арабско обществознание). Като такава той заслужава най-високата оценка на научното жури.

Доц. д-р Мариана Малинова

3 юли 2015 г.

Нов български университет